

Josephus in vita sua narret se, unâ nocte, Canâ Tiberiadem ivisse, cum ducentis viris. Aliquoties ejus oppidi meminit. *Joan. Lightfoot*. Cent. Chorogr. Matthæo præmissæ Cap. xc.

CAPERNAUM. Sita fuit inter Tiberiadem & Tarichæas, ut putat *Joan. Lightfootius* Cent. Chor. Matthæo præmissæ Cap. cxxx.

CAPHTHORIM Gen. x. 13, 14. Ostendimus esse majorem Syrtis in Africa accolæ ad eum Genesios locum; ubi, si vacat, vide quæ habemus. In locis à nostro allatis, ubique est *Caphthorim* in Hebræo textu, sed eos Cappadoces fuisse existimavit *Hieronymus*.

CATHEIH-NAALOL. Disjunctim scripta sunt קת ונהלל *Kattath venahalol*. Jos. xix. 15. & similiter in versionibus Lxx. Intt. & Vulgatæ.

CAUDA; insula. Dignum erat notatu eam *Claudam*, in Græcis exemplaribus, dici Act. xxvii. 16. Ab aliis Gaudos vocata, sed verum nomen videtur fuisse *Gaulos*. Vide *Sam. Bochartum* in Chanaan Lib. i. c. 36.

CENCHRAE. *Samson* notat hoc navale à scriptoribus. Græcis & Latinis dictum esse *Cenchreas*, & sic vocatur in textu Græco Act. xviii. 18. Rom. xvi. 1. Itaque *Cenchris* mendum est Ed. Vulgatæ.

CEDRON. Nonnulla de hac valle lectu non indigna habet *Joan. Lightfootius* Cent. Chorogr. Matthæo præmissæ Cap. xxxviii.

CETHIM. Rectè Macedoniam interpretatur, ut ostendimus contra *Sam. Bochartum*, qui Italiam esse putabat Phalegi Lib. iii. c. 5.

CHALDAEA. Si *Samson* noster æquè versasset veteres Geographos & Historicos, ac recentiores, animadvertisset hinc Chaldæam esse duplicem. Nam alia est Chaldæa, ex qua ortum ducebat Abrahamus: alia, ejus meminerunt Jeremias & Ezechiel. Prior igitur fuit Armeniæ vicina ac montosa; posterior ad Austrum Babyloniam, in patentibus campis. Quod hic non ostendam, cum jam probarim in Indice Philologico Philosophiæ Orientalis *Thomæ Stanleji*, quem, si ita videatur, adito. Postea animadverti suboluisse hoc *Samsoni*, quem vide ad vocem *Ur*. Antea neminem videram, qui hoc deprehendisset. Sed nec omnia legimus, nec omnium quæ legimus meminimus. Sic sæpè contigit pluribus idem in mentem venire, qui minimè capita contulerunt, nec alii aliorum scripta legerunt. Quamobrem, si qua laus ex inventionione, omnibus æquè debetur. Scio esse qui continuo plagii suspicentur eum qui similia, post alium, dicit; sed alios ex suo animo metiuntur, qui cum nihil legant, nihil possunt invenire, sed necesse habent omnia ex aliis excubare, & ex lutulentis rivis haurire quæ alii ex ipsis fontibus habent.

CHALE. Hanc dictam etiam fuisse vult *Halani* & *Lahelam*. Observandum primum *חלה* *chalabh* fuisse urbem Assyriæ, metropolin Calachenes, ad Lycum fluvium, ut ostendit *Sam. Bochartus* Phalegi Lib. iv. c. 22. Secundo in locis 4 Reg. xvii. 6. xviii. 11. vocari urbem illam *חלה* *hhalabh*, mutato *ח* in *ה*, quod proclive est; nec debuit mirum videri *Lubino*; sed bonus vir Hebræica non inspexerat, nec fortè legere poterat; ideòque totus ubi que pendet ex vitiosis lectionibus Lxx. Interpretum & Vulgatæ. Doctior hac in re non fuit *Samson*, qui ait *Lahelam* dictam hanc urbem 1 Par. v. 26. ubi est: *חלה ויבניהם* *vaj-jabihem lahlahh*, ubi *ל* significat motum ad locum, in *Hhalabh*; nec est radicalis, ut liquet ex 4 Reg. xviii. 11. ubi in eadem historia est *חלה* *bahlahh*, hoc est, in *Hhalabh*. Sed in Vulg. versione est perperam in *Labela*, ubi rectè est in Alexandrino Codice Versionis Lxx. *eis* *Χαλα*, non *eis* *Χαλαχ*, ut est mendose in Vaticano. Res est Hebræicè scientibus manifesta.

CHAM. Rectè terram Cham interpretatur Ægyptum Ps. cv. 22. qua de re consule *Sam. Bochartum* Phalegi Lib. i. c. 2.

CHARAM. Mendose sic scribitur, pro *Charan*, nam Hebræicè semper est *חרן* *hharan*, de quo vide dicta ad Gen. xi. 31. Locus Tobie xi. est dubius, quia nec nomen *Charan*, nec aliud simile habet textus Græcus, & *אקרים* *akrim* est in versione Hebræica *Fagii*, quam ex Græco quodam exemplari derivatam volunt. Vide *P. Dan. Huëtium*, in Demonstratione Evangelica, ubi agit de libro Tobie.

CHASLUIM. Populos fuisse Libyæ Pentapolitanæ ostendimus ad Gen. x. 14. ubi dicta vide.

CHUS. Rectè in Arabiam transfuisse dicitur, non in Æthiopiam, qua de re multis *Sam. Bochartus* Phalegi Lib. iv. c. 2.

COA. Est confictum nomen, si sequamur hodiernam punctationem, ex qua dicitur fuisse exitus equorum Salomonis ex Ægypto *חמיקוה* *oumikveh*. Quæ vox efferenda esset *Mikkovah*, si nomen esset proprium. 3 Reg. x. 28. Sed vox est obscura, nec temerè rejicienda Latini Interpretis punctatio, cum quo consentiebant olim Lxx. Intt. ut liquet ex locis Hebræicis, ubi habet *Eusebius*: *Κὸδ πλεσιον Αἰγυπτῶς*. Scriptum fuit *ΚΩΑ*, undè librarius fecit *ΚΩΔ*, ut liquet ex similitudine elementorum, versioneque *Hieronymi*, quæ habet *Coa*. Nunc miro errore, in antiquissimis Codicibus Vaticano & Alexandrino, est *θεαε* 3 Reg. x. at 2 Par. i. 16. ubi eadem historia & eadem vox, est versa *μυη*, pretium.

COELE-SYRIA. *Cavam* noster interpretatur planam & humilem, Debit dicere *cavam* vocatam, quod vallis esset inter duos montes, undè *κοίλη* dicta. Nam plana quævis & humilia loca non dicuntur *cava* aut *κοιλά*. Nemo inferiorem Ægyptum *cavam* dixit, quæ humilis & plana est. Vide de hac *Sam. Bochartum* Phalegi Lib. ii. c. 8. Græci *κοιλάς* *valles*.